

Zaaknr. : 636286
Kenmerk : 638987

Verslag algemeen bestuur 26 april 2023

Aanwezig:

De voorzitter: K. de Vet

Leden: B. Antonissen-Vis, A.L.G. Arnold, K. van den Berg, M.A.J.M. Broekmans, R.L. Dujardin, C.B.M.E. Franssen (tot 15 juni of eerder), E.C. Goos, M.G.M. Gosens, A.E.J. Govers-Gabriëls, A.J.D. Hagenaars, A.J.A. Hendrickx, A.M.M. Jetten, L.H. van der Kallen, J.A.M. Kavelaars, H.L. Knook, W.W.J.F. de Koning-Bogers, C.A.M. Korst-Dingemans, G.H. Logt, L.G. Maas, P.C. von Meijenfeldt, C.C.F. Mureau, A. Overeem, C.M.J. Pallandt, J. Pals, F.A.H.E. Post, C.A.J. de Regt-Taks, T.J.J.M. Schots (tot 15 juni of eerder), J.A.M. Slenders, C.A.G. Sneep, P. Stehouwer, J.J.M. Voets

Afwezig met kennisgeving: A.A. ten Cate

De secretaris-directeur: A. Meuleman

Notulist: H. Mutsaerts van Het Notuleercentrum

1. OPENING

De voorzitter: Dames en heren, allemaal van harte welkom bij deze openbare vergadering van het algemeen bestuur, ook de mensen die thuis kijken. Kunt u instemmen met de agenda?

Mevrouw Van den Berg: Voorzitter, ik heb een vraag over de motie die is ingediend bij 2.a.2., ik vind de inhoud van deze motie niet horen bij dit agendapunt, een evaluatie van het participatieproces. Het is eigenlijk een motie Vreemd aan de orde van de dag en past niet bij dat agendapunt, omdat het gaat om een evaluatie van het participatieproces van dijkverzwaring met alle punten die daarbij horen.

De voorzitter: Het is een nieuw bestuur, wij hebben in het verleden het reglement, het is een hulpconstructie, want wij wisten allemaal te handelen in de letter en de geest. Ik snap het punt van mevrouw Van den Berg en ik ben zo vrij geweest om met de Partij voor de Dieren contact te hebben. Wij hebben afgesproken om het punt uit elkaar te halen, het agendapunt gaat echt over het gebied in Terheijden en de motie gaat over Bouvigne. Ik kijk even naar de Partij voor de Dieren of het denkbaar is om alles over de toegankelijkheid bij de rondvraag aan de orde te stellen. U mag alles vragen wat in de motie staat, maar niet bij het agendapunt, zoals wordt voorgesteld als je heel precies naar het reglement kijkt. Ik kijk naar de Partij voor de Dieren.

De heer Maas: Wij zijn akkoord. Voor een motie Vreemd aan de orde zijn tien handtekeningen nodig, dat weten we allemaal, en we weten dat dat erg veel is. Daarom krijg je dat wij een beetje shoppen waar wij iets kwijt kunnen en dat is niet meer dan logisch. Mijn speech zal erop wijzen dat de twee zaken wel degelijk te verbinden zijn, maar voor nu zullen wij ze in de rondvraag behandelen om een beetje van goede wil te zijn.

De voorzitter: Als u zegt, het hoort er wel bij en iemand anders zegt, het hoort er niet bij, dan ga ik vragen wat de meerderheid vindt. Ik wil vragen, wij hebben bij Brabantse Delta de mooie traditie dat het reglement altijd een achtervang is, we geven elkaar ruimte, maar wel binnen de agendapunten. Ik heb van tevoren al tegen u gezegd, als u het bij de rondvraag doet, dan kan het op die manier en dan is mevrouw Van den Berg van haar punt af en ik denk dat het gehele algemeen bestuur het op deze manier wil. Zullen we het op die manier doen? Dan krijgt u bij de rondvraag als eerste het woord.

De heer Maas: Een ding nog, de rondvraag voelt voor mij als voor wat informele dingen, minder belangrijke dingen, maar het is wel degelijk een zeer belangrijke motie in onze beleving. We hoeven hem nu niet als motie in te dienen, dat is gepasseerd, maar ik wil wel duidelijk maken dat dit punt mij zeer aan het hart gaat. Vandaar ook de motie.

De voorzitter: Dat moeten wij op een ander moment even doorspreken, maar de rondvraag is net zo belangrijk als de andere agendapunten, maar daar heeft u op dit moment een ander beeld van. Dat is ook de

traditie waar u binnen stapt en wij gaan kijken hoe wij daar samen de goede stappen in kunnen zetten dat we allebei enthousiast zijn. De agenda wordt vastgesteld. De heer Ten Cate heeft zich voor vanavond afgemeld. Ik heb bericht ontvangen van mevrouw Goos over wie ik de vorige keer al heb gemeld dat zij als eenmansfractie doorgaat, dat de naam van haar fractie is Onafhankelijke Waterschap Partij, afgekort OWP. De vorige keer hebben wij met de heer Hermus, voorzitter ZLTO Amerstreek, afgesproken dat hij vandaag zou inspreken. Ik nodig hem uit om van de inspraak gebruik te maken door achter het spreekgestoelte te gaan staan.

Besloten: het algemeen bestuur stemt in met agenda voor 26 april 2023.

1.a. Insprekers

De voorzitter: Er komen twee personen, dat moet even toegelicht worden.

De heer Hermus: Hartstikke fijn dat ik mag inspreken, maar ik ga niet de inspraak doen, dat doet de heer Taks. Ik geef het even over als het mag.

De voorzitter: Het is een verrassing, maar ook dat kan, het woord is aan de heer Taks.

De heer Taks: "Beste leden algemeen bestuur en dagelijks bestuur Waterschap Brabantse Delta. Enkel maanden geleden stond ik hier ook namens de afdeling ZLTO-Amerstreek, toen was het om de aandacht te vragen voor de plotselinge aanwijzing van het zogenaamde Nutriënt Verontreinigd Gebied. Ik gaf toen al aan dat wij met onze agrarische leden bezig waren om proactief tot een watervisie te komen. Ondanks het slechte nieuws van toen zijn wij doorgegaan en nu toch weer naar hier gekomen om deze visie met u te delen. Deze is via de mail gedeeld en ook op papier is hij hier rondgegaan. Misschien is het wel juist dankzij deze maatregel dat wij nu meer dan ooit de noodzaak voelen middels een goede dialoog met het waterschap om de komende bestuursperiode tot resultaat te komen. Wij hebben samen met onze agrarische leden deze watervisie met uitvoeringsagenda opgesteld, zodat wij in deze nieuwe bestuursperiode concreet met u aan de slag kunnen op het gebied van waterkwaliteit en waterbeschikbaarheid. De belangrijkste punten uit onze visie zijn: beschikbaarheid van water vergroten, waar mogelijk meer water vasthouden op hoge gebieden, maar ook eventueel waterinlaten vergroten zodat in droge perioden ook de polders in West-Brabant voldoende water krijgen. De waterkwaliteit zo lokaal mogelijk meten, niet meer in de grote stroomgebieden zoals nu, maar meer op lokaal niveau. Nu worden we als agrariërs geconfronteerd met onwerkbare regels, de KDW-normen zijn te grof en wellicht op sommige plekken niet haalbaar. Zolang water dat binnenkomt uit bijvoorbeeld België of geloosd wordt via rwi's of overstorten, niet aan de norm voldoet, gaan we de KDW-normen nooit halen. We willen meer meten op lokaal niveau zodat de agrariërs weten waar ze verantwoordelijk voor zijn en waar hun verbeteropgaven liggen op het gebied van waterkwaliteit. Wij willen werken aan een nog beter bodembeheer. De agrarische sector heeft in het waterschapsgebied een groot oppervlak in beheer en door samen te werken via het Bodem-up programma aan een veerkrachtige bodem, zijn we in staat om de waterkwaliteit te verbeteren en kunnen we ook meer water vasthouden. Daarom nodigen wij Waterschap Brabantse Delta en alle fracties uit om samen met ons deze handschoen op te pakken en aan de slag te gaan de komende periode. Graag gaan wij ook verder met u hierover in gesprek wanneer u dat wenst. Veel succes en wijsheid met de komende bestuursperiode."

De voorzitter: Ik kijk of er feitelijke vragen zijn bij het algemeen bestuur.

De heer Logt: Dank voor het inspreken, een duidelijk verhaal. U zegt het waterschap en de ZLTO, maar hoe kijkt u aan tegen Natuurterreinen en natuurbelangen om die erbij te betrekken? Die mis ik in het voorstel van u. Natuurgebieden en droogte hebben allemaal te maken met de natuurgebieden en de problematiek waarover wij vanmiddag vanuit Den Haag hebben gehoord.

De heer Taks: Dat is een terechte vraag. Ik sta hier natuurlijk met name voor de agrariërs, als belangenbehartiging voor de agrarische sector. Wij gaan voor het verbeteren van de waterbeschikbaarheid en -kwaliteit, dat kan ook aan de natuur een positieve bijdrage leveren. Wij staan voor verbetering van zaken in de agrarische gebieden, maar er zijn ook andere partijen die opkomen voor de waterkwaliteit in natuurgebieden. Het hoeft elkaar zeker niet te bijten en ik denk dat wij hand in hand verder kunnen.

De heer Logt: Dat denk ik dus ook, juist met elkaar te doen en die er ook bij te betrekken.

Mevrouw Pallandt: Voorzitter. Wij hebben van tevoren de stukken kunnen lezen, dus ik heb een paar vragen. Wij zijn het natuurlijk helemaal eens met het punt dat in het stuk staat over het belang van een gezonde bodem. De bodem moet leidend zijn (met een korte 'ei' in plaats van een lange 'ij'), maar ik mis in het

verhaal belangrijke factoren die slecht zijn voor zowel de bodem als de waterkwaliteit die de agrarische sector zelf in de hand heeft, zoals landbouwgif, drijfmest, kunstmest. Er wordt wel naar externe factoren gekeken zoals u net ook weer noemde, de rwzi's, riooloverstorten en water dat vanuit België hier binnen komt, maar dit wekt bij ons de indruk dat u de bal bij het waterschap wilt neerleggen. Ik vraag mij af waarom landbouwgif, drijfmest en kunstmest niet benoemd worden, terwijl wetenschappelijk onderzoek allang heeft aangetoond hoe schadelijk het is voor bodem en water. Nog een aansluitende vraag. U geeft aan een studiegroep van grondgebruikers te willen opstarten in het Bodem-up programma. Het is ons onduidelijk wat daar precies mee bedoeld wordt en wat het doel daarvan is en hoe dat verschilt van wat er al gedaan wordt vanuit Bodem-up.

De heer Taks: Inderdaad, ik wijs naar de overstort en rwzi's, maar ik wijs ook heel duidelijk naar onze eigen verantwoordelijkheid. Wij stellen ons kwetsbaar op, want wij zeggen, ga meten in de agrarische gebieden, ga kijken hoe de waterkwaliteit op bodemniveau en oppervlaktewater is en ga dan kijken hoe de kwaliteit is en hoe wij dat vervolgens eventueel kunnen verbeteren. Nu worden wij geconfronteerd met kwaliteitsnormen in grote gebieden waar de agrarische sector niet de enige is die invloed heeft op de waterkwaliteit, maar wel de enige die daarop afgerekend wordt. Enkele maanden geleden hebben wij te maken gekregen met de Nutriënt Verontreinigde Gebieden, wij als agrariërs voelen dat enorm, het raakt ons in de portemonnee. Ik geloof niet dat er enig ander bedrijf of particulier in het werkgebied van het waterschap is die überhaupt weet dat Brabantse Delta is aangewezen als nutriënt verontreinigd. Dus wij voelen het en wij willen het oppakken, wij willen de kwetsbaarheid tonen door te zeggen, ga nou maar meten hoe goed of hoe slecht het is en vervolgens kunnen wij het verbeteren. Wij willen echt wel aan de gang. Het programma loopt inderdaad al en bestaat al, er zijn gelden voor vanuit de provincie en ook vanuit het waterschap volgens mij, of in ieder geval die samenwerking is er, maar die willen wij nog actiever oppakken door met studiegroepen in ons werkgebied aan de gang te gaan en te kijken wat wij samen met het waterschap kunnen doen.

Mevrouw De Regt: Voorzitter. Complimenten dat u aanwezig bent en dat u ons dit allemaal verteld heeft. Onze eerste vraag is eigenlijk al beantwoord. Zou het overleg breder getrokken kunnen worden met alle belanghebbenden in het gebied? Deze vraag stellen wij ook gelijktijdig aan het dagelijks bestuur. Is er in de organisatie ruimte om gesprekken op te zetten om samen met ZLTO en andere belanghebbenden er handen en voeten aan te geven? In Zundert is een soortgelijk project gedraaid en dat draait nog en dit zou eventueel als voorbeeld kunnen dienen. Worden hier de goede dingen van overgenomen? De laatste vraag, het algemeen bestuur zou graag op de hoogte gehouden willen worden van de ontwikkelingen en wij zien graag een brief of plan tegemoet, zodat wij met zijn allen aan de slag kunnen.

De heer Taks: Volgens mij waren niet alle vragen voor mij.

De voorzitter: Zo meteen nadat het algemeen bestuur vragen heeft kunnen stellen, krijgt de heer Van der Kallen namens het dagelijks bestuur het woord.

De heer Taks: Ik sta hier namens ZLTO Amerstreek, dat is een deelgebied in het gebied van Brabantse Delta, maar ik ga ervan uit dat wij het breder kunnen trekken in het agrarisch gebied, in het gehele werkgebied van Brabantse Delta. Alle agrariërs hebben feitelijk hetzelfde belang, dus het belang is breder. Ik denk dat wij die handschoen breder kunnen oppakken.

De heer Van der Kallen: Voorzitter, ik ben blij met de inspreker namens de ZLTO Amerstreek en als lid van het dagelijks bestuur hartstikke blij met in feite de uitgestoken hand van de ZLTO Amerstreek. Als je kijkt naar de opgave waarvoor wij de komende tien tot vijftien jaar staan, dan is samenwerking nodig. In dit geval ligt er een watervisie, die voor een deel tot stand is gekomen omdat de Amerstreek zich heel getroffen voelt door de aanwijzing van het Rijk, want in dat gebied voldoen de meeste oppervlaktewateren aan de normen die daarvoor gesteld zijn. Dit waterschap gaat graag met iedereen het gesprek aan, dus laat dit initiatief van de Amerstreek als voorbeeld gelden. Aan ons is de taak om de droogte aan te pakken, dus elementen als beschikbaarheid, de inlaat vergroten, de kwaliteit van het oppervlaktewater zijn heel belangrijk en daar betrekken wij keer op keer iedereen bij die daarbij betrokken wil worden en daarbij van belang is. Terecht is het project Zundert genoemd, in dat project draaien een heleboel elementen, zoals droogte, kwaliteit, waterbesparing, dat is effectief omgaan met de juiste kwaliteit water en dat laat zien dat allerlei werkgroepen werken. Als je de goede voorbeelden geeft en je richt werkgroepen in om die goede voorbeelden uit te dragen, dan werkt dat. De studiegroep Bodem-Up is helemaal in het plan van de provincie en het waterschap – wij betalen daaraan mee – opgenomen om de Bodem-Up te starten. Hartstikke helder, als we een betere kwaliteit water in onze sloten willen, dan moeten wij beginnen met de bodem. Bodem-Up is een startpunt van advisering, maar ook van organisatie om te komen tot tal van werk- en projectgroepen in de gebieden, zodat mensen kennis en ervaringen delen, maar vooral enthousiasme en passie delen voor de doelstellingen waarvoor wij gaan. Deze watervisie van de Amerstreek ziet het dagelijks bestuur als een

prachtig startpunt en wij geven dat mee aan de onderhandelaars over het bestuursakkoord. Dit laat zien hoe het kan. Natuurlijk moet het allemaal gerealiseerd worden, maar met insprekers zoals de heer Taks en de heer Hermus op de tribune, denk ik dat wij in de volgende periode en perioden op een goede manier met dit soort projecten aan de slag kunnen. Het dagelijks bestuur neemt de uitgestoken hand van de ZLTO Amerstreek van harte aan.

De voorzitter: Dat was een bredere reactie dan alleen op uw punt, maar er zijn nog twee bestuursleden die vragen hebben.

Mevrouw Jetten: Voorzitter, dank aan de heer Taks voor het inspreken. Ook wij hechten zeer aan samenwerking, dat streven wij zeker na, niet alleen in het algemeen bestuur maar ook met partijen buiten het waterschap. Ik heb twee vragen aan u. U gaf net zelf aan dat u vond dat de KRW-doelen niet te halen zijn. Waarom denkt u dat en hoe moeten wij ons als overheid die regels moet naleven, ons daartoe verhouden? Ik zou ook graag willen weten hoe u die participatieve monitoring ziet, maar ook wat dat betekent voor de positie van het waterschap als overheid. Het is wel belangrijk dat wij die twee zaken uit elkaar halen. Wij zijn samenwerkingspartners maar wij zijn natuurlijk ook een overheid die regels moet naleven en erop moet toezien dat mensen en bedrijven die regels naleven.

De heer Taks: Met de tweede vraag bedoelt u met name hoe wij zien hoe wij lokaler gaan meten en hoe wij dat gaan regelen?

Mevrouw Jetten: Ik ken de term participatieve monitoring niet, ik vind het een echt Scrabblewoord, maar ik vraag mij af wat wordt bedoeld met participatieve monitoring en wat er met de uitkomsten gebeurt. Dat je monitort is een ding en dat je dat samen doet is misschien nog een ander ding, maar wat gebeurt er met de uitkomsten en hoe gaan wij daar verder mee om, als dat de inhoud daarvan is. Het is een open vraag.

De heer Taks: Dit is een open uitnodiging van ons dan. Wij worden nu geconfronteerd met bepaalde normen van de KRW. Daarin zit vervuiling van water van verschillende oorsprong en wij willen lokaal meten gezamenlijk met het waterschap, want wij kunnen niet zelf meten uiteraard, of althans ik ga ervan uit dat het waterschap liever zelf meet en kijkt wat de waarden zijn en wat de kwaliteit van het water in het agrarisch gebied is om dan vervolgens te zeggen, het voldoet wel of niet en dan stappen te zetten. Nu worden wij geconfronteerd met hele ruime normen, terwijl de vervuiling van verschillende kanten komt terwijl tot dusver de opgave vooral bij de agrarische sector wordt gelegd. Vandaar dat wij zeggen, ga lokaler kijken.

Mevrouw Jetten: Voorzitter, participatief betekent dus niet participatief meten, dat zou het waterschap dan moeten doen. Wat bedoelt u dan met participatieve monitoring? Het is echt om het een beetje helder te krijgen.

De heer Taks: Staat participatief in mijn tekst?

Mevrouw Jetten: Tenzij ik het verkeerde document heb, maar ja, ja. Ik ben nieuw hier, meneer Taks, en ik lees de stukken niet vanuit een achtergrond, maar zoals het er staat. Vandaar dat ik vragen stel.

De heer Taks: Dat is een hele goede, ik denk dat ik dan zelf participatieve bedacht heb.

De voorzitter: Zullen we dat voor de volgende keer bewaren?

De heer Taks: Ja, de eerste vraag is nog niet beantwoord. Die ging over

Mevrouw Jetten: De doelen van de KRW, wij zijn overheid.

De heer Taks: Die doelen, ik ken niet alle exacte normen van alle stroomgebieden uit mijn hoofd, alleen ik weet wel – dan praat ik niet alleen over ons gebied maar zelfs landelijk – dat er bepaalde gebieden zijn waar water ingelaten wordt dat niet aan de norm voldoet. Als je benedenstrooms water gaat inlaten dat niet aan de norm voldoet, dan kun je doen wat je wilt aan verbetering van de waterkwaliteit, maar dan ga je het never nooit halen, want je laat water in wat niet voldoet. Misschien moet een keer gekeken worden of de norm wel klopt. Als wij met elkaar afspreken, die klopt en die willen wij gaan halen, dan moeten wij iets verbeteren, dan moet er iets veranderen maar dat kan niet alleen vanuit de agrarische sector komen. Wij willen wel, maar dan zal maatschappij breed gekeken moeten worden hoe wij het gaan halen. Als er nieuwe lozingen zijn vanuit overstorten die niet voldoen aan de norm, dan moeten wij met elkaar kijken, zijn wij als maatschappij bereid om die overstorten op een andere manier op te lossen of zijn wij bereid om die norm te

verhogen, maar wij zullen iets moeten doen. Wij kunnen niet alleen zeggen, die norm voldoet niet en dus gaan we alleen maar strengere eisen neerleggen bij de agrarische sector, wetende dat we dan de norm nog niet halen. Wij vinden dat wij daar met zijn allen reëel naar moeten kijken. Wij willen onze inzet doen, onze opdracht doen, maar dan moeten wij ook naar de normen durven kijken.

De heer Post: Voorzitter, ik wil even reageren op het punt van mevrouw Jetten. Wij zijn als fractie Natuurterreinen heel blij met het initiatief van de ZLTO, mooi initiatief, wij zeggen ook, haal Natuurterreinen erbij, maar er is wel een punt dat mevrouw Jetten aankaartte, de KRW. Ik vind dat de discussie over het halen van normen en hoe wij daarmee omgaan, een vraag is waarop ik graag het antwoord van de heer Van der Kallen wil horen.

De voorzitter: Als u het op prijs stelt, dan kan de heer Van der Kallen daar zo meteen op reageren, maar ik wil eerst het rondje langs het algemeen bestuur voor de feitelijke vragen afmaken en dan kan daarna de heer Van der Kallen op uw punt terugkomen.

Mevrouw Korst: Voorzitter, ja, de handreiking, fantastisch. De heer Van der Kallen heeft al antwoord gegeven maar ik zie in dit project vooral dat alle kennis uit het gebied op een hoop gegooid wordt en dat getracht wordt om met zijn allen een oplossing te vinden voor de waterkwaliteit- en kwantiteit en andere vraagstukken. Het is een heel mooi initiatief. Aan de voorkant heb ik u nog even gesproken en heb begrepen dat er in het gebied een aantal bottlenecks zit. Die zouden integraal opgelost kunnen worden, ik weet niet of de heer Van der Kallen daar ook een antwoord op heeft, maar als je de bottlenecks meteen kunt oplossen, dan zal het helemaal zeker een heel goed project worden. Succes ermee.

De voorzitter: Ik dank de heer Taks en de heer Hermus voor hun komst en vooral voor hun visie, want die helpt ons om verder gemeenschappelijk door te werken. Er is nog een punt, dat is de vraag van de heer Post aan de heer Van der Kallen.

De heer Van der Kallen: En mevrouw Korst. Anderen hebben de normen gesteld, lang geleden, met een redelijk bereik, 2015 en als uiterste bereik 2027. De waterschappen in het land werken met deze normen en die moeten wij trachten te bereiken. Allereerst ligt er een inspanningsverplichting om te kijken hoe wij daar kunnen komen, die inspanningen te plegen en het kan best zijn dat wij die normen niet of slechts gedeeltelijk zullen halen, want 'one out, all out' is een hele harde norm die is ingegeven door Brussel. Daar hebben wij geen effectieve invloed op, maar wij hebben wel invloed op in hoeverre wij ons best gaan doen, wij doen ons best. Het meteen oplossen van bottlenecks zal niet lukken, want het woord 'meteen' is wel heel snel. In Zundert tonen wij als waterschap aan in samenwerking met een aantal initiatiefrijke landgebruikers en landgebruikers en de gemeente die het initiatief heeft genomen tot het project Zundert, dat als je samenwerkt, kennis deelt, in wilt gaan op de innovatie- en vernieuwingskracht van ondernemers en tegelijkertijd de rijkheid in menskracht, grond en water van het gebied kunt benutten, wij stappen kunnen maken. Of wij dan alle problemen in Zundert oplossen, ik denk het niet, maar wij zetten wel stappen in de goede richting. Wat zo'n project aantoont, is dat als je samenwerkt en je werkt enthousiasme op, je steeds meer mensen meekrijgt om die stappen te maken. Het is helder dat een bottleneck in de Amerstreek voor een deel bij de overheden zit. Het waterschap kan het niet helpen dat de landelijke overheid een generieke maatregel over ons hele gebied weglegt, terwijl dat op deelgebieden niet nodig zou zijn geweest. Een deel van het voormalige waterschap Dongenstroom valt daaronder zoals de Amerstreek. Tegelijkertijd is daar de opgave waarvoor wij allemaal staan, de droogte. De afgelopen zomers hebben wij gezien waar droogte toe kan leiden. Het is heel gemakkelijk gezegd om de waterinlaat te verbeteren en te vergroten. Het waterschap staat de komende jaren voor die opgave, maar dat hangt ook af van de kwaliteit van het in te laten water. Als dit niet goed is, als er blauwalg in zit of te veel van wat wij niet willen, zoals zout, dan kan dat ook niet. Wij hebben globaal inzicht in de bottlenecks, dat inzicht wordt verrijkt door bijdragen van de betrokken ingelanden, in dit geval de agrarische ondernemers. Daar gaan wij aan werken en het is aan het nieuwe algemeen en dagelijks bestuur om hier de komende tien tot vijftien jaar inhoud aan te geven, zodat het beeld dat in Zundert is ontstaan, ook in andere streken zoals de Amerstreek tot stand kan worden gebracht, want dan kunnen we slagen maken. Of wij het oplossen, is altijd de vraag, want de toekomst stelt ons steeds voor nieuwe problemen, maar wij willen er wel aan werken.

De voorzitter: Ik stel voor dat wij dit agendapunt afronden.

De heer Von Meijenfeldt: Ik heb nog wel een vraag als het mag.

De voorzitter: Eigenlijk is dit agendapunt daar niet voor bedoeld, maar als het een feitelijke vraag is.

De heer Von Meijenfeldt: Voorzitter, er staat op de agenda dat er behandeling plaatsvindt van dit punt.

De voorzitter: Wij hebben de afspraak dat wij het hebben over de inspraakreactie en de behandeling van het agendapunt. U kunt een vraag stellen maar ik wil het graag beknopt afronden.

De heer Von Meijenfeldt: Ik heb ook een vraag over de inbreng van de heer Van der Kallen. Ik leid uit zijn woorden af, hij zei, wij betrekken altijd alle stakeholders en participanten bij projecten. Dat tendeert een beetje naar – althans zo interpreteer ik het – dat het waterschap de lead neemt voor deze aanpak en ik hecht eraan dat dat initiatief bij de ZLTO Amerstreek blijft. Ik krijg graag een antwoord van de heer Van der Kallen of het inderdaad de bedoeling is dat het initiatief bij de ZLTO-afdeling blijft liggen en niet bij het waterschap.

De voorzitter: Ik wil graag tot afronding komen. De heer Logt krijgt nog het woord en dan de heer Van der Kallen.

De heer Logt: Voorzitter, ik heb al aanvullende technische vragen gesteld aan de spreker. Er is ondertussen al een discussie gaande geweest over dit onderwerp. Ik had me erop voorbereid van, die discussie gaan we daarna doen, dat had ik ook van tevoren gevraagd, dus wat dat betreft, enige verwarring. Ik sluit mij aan bij de vorige spreker, hoe gaat het nou precies verder komen? Er wordt verwezen naar het nieuwe algemeen bestuur en de nieuwe coalitie, maar er is ook gevraagd of er capaciteit is. Onze vraag is ook, waterinlaat maar ook de sponsachtige van het water en dergelijke, ik had er nog een aantal vragen over maar ik zal het hiertoe beperken. Ik was een beetje verbaasd over de volgorde, maar misschien zit ik er wat strakker in vanuit andere ervaring.

De voorzitter: Kijk, het thema waterkwaliteit en het halen van de KRW-doelen is een breed onderwerp. Wij hebben tot nu toe de traditie dat het dagelijks bestuur dit voorbereidt met een notitie en dan komen wij graag met het algemeen bestuur in gesprek. Dit is het initiatief van de ZLTO en wij hebben het vanavond specifiek over de spreker. Als er straks een bestuursakkoord ligt, dan komt er met de portefeuillehouder die de doelstellingen na 2027 moet halen, maar u kunt best nog een vraag stellen. Het kan heel breed worden, wij kunnen er de hele avond over praten, maar dat wilt u ook niet. Dus het komt op een ander moment.

De heer Van der Kallen: Over de lead, Zundert heeft aangetoond dat als de gemeente de lead neemt en het waterschap in gelijkwaardigheid met alle anderen daarin participeert en bij water is onze rol een dominante, dat is hartstikke goed. Of nou de Amerstreek het initiatief neemt- in dit geval hebben ze het initiatief genomen om dat te organiseren – dat maakt het dagelijks bestuur niet echt uit. Het gaat erom, wil iemand meedoen, brengt hij kennis, geld en mankracht in, dan kunnen we dingen bereiken. De problemen van de Amerstreek en de problemen van andere delen van het werkgebied, zijn niet enkelvoudig. Waterinlaat is een optie, water conserveren is een optie die veruit meetelt. Alle stappen die leiden tot haalbare oplossingen, worden gezet en het waterschap werkt graag op basis van gelijkheid van participanten met iedereen samen. Dat geldt voor de ZLTO, de natuurorganisaties, voor iedereen en ook voor de industrie die een groot waterverbruiker is, heel graag.

De voorzitter: Tegen de heer Logt zeg ik dat wij op een ander moment breder komen te spreken over waterkwaliteit en dan aan de hand van een voorstel van het dagelijks bestuur.

2. BESLUITVORMING

2.a. Hoofdpunten

2.a.1. Aanpassing Uitvoeringsregels bij gedragscodes dagelijks en algemeen bestuurders 2018

De voorzitter: Hierbij willen wij dus de vertrouwenspersoon een formele positie geven. Wie wil in dat kader graag het woord?

Mevrouw Pallandt: Voorzitter. Wij zijn erg blij met de toevoeging van een externe vertrouwenspersoon aan de opties die men heeft om integriteitskwesaties aan te kaarten. Het kan de drempel soms net iets lager maken om advies of hulp te vragen. Met een externe vertrouwenspersoon kan men ook sparren over wat te doen wanneer sprake is van gedrag dat zich in het grijze gebied bevindt, terwijl het al een stuk ernstiger kan voelen om dit bij de dijkgraaf of loco-dijkgraaf neer te leggen. Als namelijk wordt besloten dat de situatie niet om vervolgstappen vraagt, kan de dijkgraaf of loco-dijkgraaf het gedeelde verhaal niet weer uit het geheugen wissen waardoor het ongewild invloed kan uitoefenen op de onderliggende dynamiek. Wij denken dat een externe vertrouwenspersoon juist voor dat soort situaties een uitkomst kan bieden, maar wij willen daarnaast benadrukken dat wij graag een cultuur zien waarin mensen zich vrij voelen om ook bij de dijkgraaf of loco-dijkgraaf aan de bel te trekken wanneer er iets gebeurt dat niet door de beugel kan. Ook wij vinden

dat in de code duidelijker naar voren dient te komen dat de externe vertrouwenspersoon te allen tijde geraadpleegd kan worden, zoals ook in de technische vragen naar voren kwam. Vaak ga je dit soort stukken pas echt grondig lezen wanneer er iets aan de hand is en dan is het belangrijk dat ze zo duidelijk mogelijk zijn. In de beantwoording van de technische vragen zien wij dat er wellicht met een afvaardiging van het algemeen bestuur kan worden nagedacht over de actualisering van de gedragscodes. Wij willen hier graag over meedenken. Tevens wil ik oproepen om hier meerdere mannelijke algemeen bestuursleden over te laten meedenken, want tot nu toe hebben naar mijn beleving namelijk vooral vrouwelijke leden zich aangemeld voor het meedenken over integriteitszaken. Je ziet ook dat nu weer drie vrouwen en een man het woord vragen, terwijl dat niet helemaal is hoe de verhoudingen normaal in het algemeen bestuur liggen. Het gaat ons allemaal aan en idealiter onderschrijven wij het beleid ook allemaal, dus vandaar deze oproep. Laten wij als algemeen bestuur het gesprek blijven voeren over onderliggende omgangsvormen want iedereen heeft daar eigen ideeën over en iedereen heeft blinde vlekken, ikzelf niet uitgezonderd. Wij kunnen elkaar daarin helpen en scherp houden.

Mevrouw De Koning: Voorzitter, wij hebben enige tijd geleden een rondvraag gesteld over MeToo en de Voice of Holland. Naar aanleiding daarvan, omdat Rian Govers ook had aangegeven, hoe gaan wij hiermee om, is een werkgroep geformeerd en op basis daarvan hebben we verschillende vertrouwenspersonen en hebben wij bij de startconferentie kennis kunnen maken. Het is sowieso heel goed ook vanuit de dijkgraaf die had aangegeven, van ja, dit zou anders kunnen en dat willen we ook anders om juist het vertrouwen te hebben dat alles bespreekbaar is, maar dat het niet altijd met de dijkgraaf hoeft. De Partij voor de Dieren geeft aan, als het kan, dan mag het ook en iedereen zal het er wel over eens zijn dat die mogelijkheid moet blijven bestaan, maar soms is het wenselijk juist ook voor de dijkgraaf, om afstand te kunnen nemen met het oog op zijn neutraliteit in plaats van betrokken te zijn bij bepaalde situaties. Vandaar dat de externe vertrouwenspersoon naar voren is geschoven. Wij hebben nog eens kritisch gekeken naar wat er is opgesteld en heb ik nog even ruggenspraak gehad met de begeleider Jan-Willem Thijs, om te kijken hoe het nog perfecter kan, want de processtappen staan voor mijn gevoel nog niet goed genoeg beschreven om ook het vertrouwen te geven dat er juist openheid van zaken gedaan kan worden. Ik heb ook in de technische beantwoording meegekregen dat wij daar graag aan willen werken, maar in een later stadium alles in een keer op willen pakken. Het is een goed voorstel, maar het blijft wel altijd even kijken van, hoe zitten wij erin. Het voorstel dat zo meteen misschien door de dijkgraaf wordt gedaan, is toch nog verder even kijken met een werkgroep, hoe kunnen wij het zo goed inkleden waarin iedereen het vertrouwen heeft om zich veilig te kunnen voelen in onze groep. Dat is het uitgangspunt dat ik toch nog wil benadrukken. Het blijft gewoon belangrijk dat iedereen zich hier veilig voelt en zich mag uiten met hetgeen hij wil doen en zichzelf kan blijven.

Mevrouw Govers: Voorzitter, ik sluit mij aan bij hetgeen al gezegd is. Ik ben blij dat de externe vertrouwenspersoon die voor ons als bestuurders beschikbaar komt of is, ook beschikbaar is voor onze medewerkers. Het is fijn dat er intern een aantal mensen zijn voor de medewerkers, maar als het iemand is bij wie je je toch niet op je gemak voelt, dat de externe vertrouwenspersoon voor iedereen bereikbaar is. Dat is zeker van toegevoegde waarde. Als ik het goed heb begrepen dat wij nu iets vaststellen en dat wordt binnenkort nog een keer gewijzigd. Prima zo.

De voorzitter: Daar kom ik zo meteen op terug.

De heer Dujardin: Voorzitter, als ik luister naar mevrouw Pallandt, dan zijn integriteit en omgangsvormen geen zaken van of alleen vrouwen of alleen mannen. Het is een zaak die wij met elkaar moeten aanpakken en ik weet als ex-coördinator van vertrouwenspersonen uitermate goed dat je daar heel goed naar moet kijken. Dan is het ook goed om daar met elkaar over na te denken. Ik kan mij in uw en in de woorden van uw buurvrouw vinden. Het is belangrijk dat je een externe vertrouwenspersoon hebt, maar het is even belangrijk dat wij elkaar erop aan kunnen spreken en lukt dat niet en is dat moeilijk, dat je ook altijd bij de dijkgraaf terecht kunt. Het hoeft niet altijd extern te zijn, maar het meest wenselijk is dat die altijd wel achter de hand is, want ik weet dat sommige mensen dan toch uiteindelijk graag bij de externe, dat geldt overigens voor bestuursleden maar ook vaak voor medewerkers. Soms is het fijn om met iemand te sparren die buiten de organisatie staat. Daar waar u zegt, het is goed als mannen meedenken, ik wil graag meedenken.

De voorzitter: Dank voor uw reacties. Even terughalend, het initiatief voor een externe vertrouwenspersoon is ontstaan toen ik een appje kreeg van mevrouw Bogers en mevrouw De Koning bijna twee jaar geleden toen de Voice zaak in de media ging spelen, met de vraag, hoe hebben jullie dat intern geregeld. Als ik dit vergelijk met gemeenten, hoe hier de integriteit georganiseerd is beleidsmatig, vind ik dat wij dat toen al best eigentijds gedaan hebben, maar juist op dit terrein zijn er permanent ontwikkelingen en die moeten wij intern maar vooral extern in onze omgeving volgen. Tot nu hadden wij nog geen externe persoon. In formele

zin is het zo dat dijkgraven en burgemeesters formeel verantwoordelijk zijn voor het bevorderen van integriteitsbeleid. Ik wil het even hebben over het woord 'bevorderen'. Bevorderen kun je heel formeel doen – wij gaan een regeling vaststellen – maar het is veel belangrijker om een cultuur van integriteit te stimuleren. Bij cultuur viel mij altijd al op, in heel bestuurlijk Nederland zit een soort hiërarchie dat als dingen misgaan, maar uiteindelijk zou een dijkgraaf of burgemeester het allemaal wel weten. Dat is uit een hiërarchie ontstaan en je ziet nu steeds meer horizontale verantwoordelijkheid ontstaan. Al vóór de Voice heb ik de vraag gesteld hier, het kan zo zijn dat de dijkgraaf of anderen, misschien zelfs de secretaris-directeur, iedereen kan onderwerp worden van een geschil en dan moet je een omgeving creëren en doordenken dat je alles kunt bespreken. Het gaat enerzijds over de formele verantwoordelijkheid, daar hecht ik aan dat wij die houden, want op het moment dat er iets is en ik zou relativeren, van ja, daar heb je toch een vertrouwenspersoon voor, nee, u moet altijd ergens terecht kunnen als u zegt, ik vind dat ik op het punt van integriteit niet goed bejegend word. Ik neem ten volle die verantwoordelijkheid, maar bij het stimuleren van die cultuur hoort ook dat er een voorziening is zoals de heer Dujardin voorstelt, ik zou eerst eens willen sparren, wat speelt er nou en is het nou verstandig om het hier meteen neer te leggen. De afgelopen jaren is het gewoon gebeurd, mensen komen vragen stellen aan mij, ze hebben een agrarisch bedrijf en die vragen over interpretatie van de regeling en dan is mijn werkwijze dat ik nooit alleen antwoord geef, ik leg het terug bij onze integriteitscoördinator zodat u niet afhankelijk bent van een subjectieve visie van mijn kant, dus als u een vraag aan mij stelt, dan deel ik die met mijn integriteitsambtenaar. Stel dat men in het algemeen bestuur daar iets van zou vinden, dan moet ik verantwoording kunnen afleggen aan het hoogste bestuursorgaan, het algemeen bestuur. Vandaar is bellen met een externe integriteitspersoon wat laagdrempelig, maar ik wil als persoon ook die lage drempel stimuleren, maar het is natuurlijk wel onderdeel van, dat zie je in Nederland gebeuren. Er zijn discussies geweest in gemeenteraden in Zuid-Limburg over goh, waarom neemt de burgemeester een initiatief. Dan kan het zo zijn dat de gemeenteraad daarover een opvatting gaat hebben in de tijd. Volgens mij hebben wij nu twee varianten naast elkaar. U kunt te allen tijde bij mij terecht, en u kunt te allen tijde terecht bij de integriteitscoördinator. Het is belangrijk om die ook voor onze medewerkers te hebben, dus dat proces is georganiseerd. Naar aanleiding van het overleg vrijdag jl. met de heer Thijs is de afspraak gemaakt dat, we stellen nu beleidsmatig vast dat wij een vertrouwenspersoon hebben, maar dat wij daar een protocol voor maken, dat er heldere lijnen zijn voor hoe je het beste kunt handelen. In de tweedaagse hadden wij al afgesproken dat wij in het najaar – dat wil ik graag elk jaar met het algemeen en dagelijks bestuur doen – over integriteit praten, dus dat is het moment om het er vervolgens met het algemeen bestuur weer over te hebben. Ter voorbereiding daarvan zou ik graag met twee vrouwen en twee mannen – het moet wel allemaal inclusief zijn – dat willen voorbereiden. Degene die wil meedenken, kan zich melden bij de heer Merks. Dan komen wij een stap verder in de goede richting.

Tweede termijn

Mevrouw De Koning: Voorzitter, u vraagt net als laatste, is het zo voldoende? Het is belangrijk om te weten dat wij door het besluit te nemen, wel gebruik kunnen maken van de vertrouwenspersoon, want dat staat voorop en dat wij rondom de zomervakantie met de aanpassingen kunnen komen tegelijkertijd met de benoemde de stukken die daar in aanpassing komen en dat wij vandaaruit een nieuw besluit kunnen nemen. Dat vroeg mevrouw Govers net ook nog even, dat gaan wij zo doen en na de besluiten kunnen de gesprekken plaatsvinden van wat u net suggereerde, de integriteit, hoe kunnen wij de cultuur op een goede manier inkleden. Ik stel voor om het op die manier af te tikken rondom de vakantie.

De voorzitter: Dat is precies waar ik wil uitkomen. Het voordeel is dat als twee of vier mensen uit het algemeen bestuur meedenken, dan is het niet alleen integriteitsbeleid voor het algemeen bestuur maar dan is het ook van het algemeen bestuur. Dat doen wij ook met de ontwikkeling van de rekenkamer met een aantal andere personen vanuit het algemeen bestuur. Wij kijken even hoe de vakantie is, want wij hebben wel een aantal regelingen waar wij naar kijken, maar in het najaar moet het klaar zijn en dan komt het hier in het algemeen bestuur ter vaststelling terug, zoals u vraagt.

Besloten: Het algemeen bestuur stemt in met de wijziging van de Uitvoeringsregels gedragscode Integriteit algemeen bestuur Waterschap Brabantse Delta 2018 en gedragscode Integriteit dagelijks bestuur Waterschap Brabantse Delta 2018, zodat de vertrouwenspersoon daarin genoemd wordt.

2.a.2. Evaluatie omgevingsproces planuitwerking Verbetering regionale keringen buitengebied Terheijden

De voorzitter: Wij hebben aan het begin van de vergadering afgesproken om de motie Open Deuren bij de rondvraag terug te laten komen.

Mevrouw Van den Berg: Voorzitter, dank dat deze evaluatie op tafel ligt. Een aantal partijen heeft hierom gevraagd bij de besluitvorming omtrent deze dijkverzwaring regionale keringen Terheijden. De memo geeft verbeterpunten aan – wij zijn een lerende organisatie – bij de procesaanpak, de rol van het dagelijks en algemeen bestuur en de portefeuillehouder en ambtelijke organisatie en met name de communicatie, haal ik eruit. Ik moet wel aangeven dat ik akelig verrast was doordat in de memo expliciet een deel van het algemeen bestuur wordt aangehaald over hoe zij in het proces moeten acteren, dat dat in het participatiedocument staat, maar het loopt een beetje door de memo heen, dat het lastig is dat wij ook nog volksvertegenwoordiger zijn. Wij worden benaderd en hebben gesprekken buiten de participatie om en die rol wordt bijna niet belicht en die kunnen wij niet pakken als die iedere keer op deze wijze wordt aangegeven. Er zijn veel verbeterpunten en niet alleen voor ons. In de komende periode moeten wij als nieuw bestuur oppakken onze volksvertegenwoordigende rol in dit soort trajecten oppakken om deze goed en zuiver te kunnen blijven doen. Dat er aandacht vanuit de organisatie is voor dat wij ook een interne stakeholder zijn, want die is niet meegenomen en ook de communicatie. Ik wil er niets meer over kwijt dan dit, maar in een lerende organisatie is een memo iets te kort ten aanzien van de rol van het algemeen bestuur.

De heer Von Meijenfeldt: Voorzitter, mijn bijdrage over het rapport en met name de notitie die is bijgevoegd, sluit aan bij hetgeen mevrouw Van den Berg zei. Het gaat namelijk over het democratische proces en onze rol als algemeen bestuur daarin, in het besluitvormende proces ook voor het waterschap. Daar zijn harde en zware woorden over gezegd, zowel in de notitie maar ook in het rapport van Twynstra Gudde. Op pagina 8 is ingegaan op de betrokkenheid van het algemeen bestuur en ik wil er in ieder geval op wijzen dat dit de aandacht moet hebben, ook bij volgende projecten, om dat goed vorm te geven, want dan wordt ook helder wat wij als algemeen bestuur kunnen en wat van ons wordt verwacht. Op pagina 3 van de notitie staat in het kader: “In het participatieproces vertegenwoordigt het dagelijks bestuur het waterschap richting belanghebbenden of initiatiefnemers”, dat is duidelijk. “Andere leden van het algemeen bestuur kunnen in deze processen als toehoorder aanwezig zijn om geluiden uit de samenleving op te vangen. Zij kunnen deze signalen gebruiken in de belangenafweging die bij besluitvorming door het algemeen bestuur plaatsvindt. Voor rolzuiverheid en eenduidig optrekken richting de omgeving is het steeds hanteren van deze rolverdeling wenselijk.” Dan kom ik bij wat mevrouw Van den Berg aangaf, onze verantwoordelijkheid strekt verder dan wat hier wordt gesuggereerd. Ik zou van het bestuur meer duidelijkheid willen hebben over hoe wij dit punt moeten interpreteren en wat u ziet als de rol van het algemeen bestuur in voorkomende gevallen, zoals bij Terheijden.

De heer Knook: Voorzitter, naar aanleiding van de besluitvorming over de planuitwerking regionale keringen Buitengebied Terheijden heeft het algemeen bestuur gevraagd het gehele proces te evalueren. In de algemene conclusie staat dat het gekozen participatieniveau van informeren juist is gekozen en zoals theoretisch omschreven is het ook juist. Alleen in de praktijk werd het door de stakeholders gevoeld en ervaren als het alleen maar zenden van informatie en voorstellen en dat er niet op een gelijkwaardige manier een gesprek was. Een andere conclusie is dat de betrokkenheid van het algemeen bestuur het omgevingsproces heeft gecompliceerd. Dit is op zich opmerkelijk. In december 2019 is het proces opgestart en op 25 mei 2022 hebben wij als algemeen bestuur een besluit genomen. Op 2 maart 2022 stond het op de agenda, maar toen is via een motie gevraagd om het uit te stellen. Wij hebben het als algemeen bestuur uitgesteld omdat er te veel bezwaren waren en er onvrede leefde bij de betrokken agrariërs. Het is logisch – en zeker als wij daartoe door betrokkenen worden uitgenodigd – dat wij ons door hen laten informeren. Er stond immers voor deze agrariërs een belangrijk besluit op de agenda van het waterschap. Het algemeen bestuur is pas actief betrokken geraakt bij dit project toen het op de agenda stond, op 2 maart. Toen was een groot deel van de doorlooptijd van het project al verstreken, dus op welke wijze wij het vertraagd hebben is voor ons nog even onduidelijk. Ook bij de verbeterpunten lerende organisatie zit een aantal opmerkelijke aanbevelingen in onze ogen. Als in een openbare algemeen bestuursvergadering de planuitwerking op de agenda staat, dan is het logisch dat wij daar een discussie over krijgen en in een openbare discussie worden ook wel eens vragen gesteld en gediscussieerd over compensatie. Als het dagelijks bestuur deze woorden dan overneemt, kan een verwachting geschapen worden. Ik denk dat wij daar met zijn allen van moeten leren en kijken op welke wijze wij dit in de toekomst kunnen voorkomen. Wat betreft het antwoord wederhoor ter voorkoming van eenzijdige informatie het volgende. In de commissievergadering zijn wij verschillende keren bijgepraat. De stukken die ter besluitvorming zijn voorgelegd, zouden een weergave moeten zijn van het proces zoals het is doorlopen, zodat wij op juiste wijze onze besluiten kunnen nemen. Daarnaast heeft de portefeuillehouder aan het begin van de vergadering een toelichting gegeven. Wij als fractie gaan er dan ook vanuit dat alle stukken de informatie bevatten zodat wij een juist besluit kunnen nemen. Als er pijnpunten zijn, dat die ook in de stukken zijn vermeld, niet per individu, maar in het algemeen. Ook in de algemeen bestuursvergadering is niet gesproken over de individuele betrokkenen, alleen over de casussen. Wij vinden dan ook dat naar aanleiding van deze evaluatie wij moeten leren van het proces zoals het gelopen is. Wat zijn de verbeterpunten? Maar wij willen er wel

voor waken dat wij als algemeen bestuur niet in onze taakuitvoering worden beperkt en dat onze ingezetenen ons als algemeen bestuur niet mogen benaderen en niet meer bij ons kunnen komen met hun problemen. Tot zover.

De heer Sneepe: Voorzitter, wij hebben het er al vaker over gehad. Een belangrijk element zijn de uitgangspunten en verwachtingen managen. Dat moeten wij ons zeker ter harte nemen en de volgende keer zorgvuldig doen. Ook intern hebben wij als fractie geëvalueerd en de aanbeveling die al eerder is aangehaald, de rolverdeling tussen dagelijks bestuur en algemeen bestuur, hebben wij gezegd dat inderdaad, als zich nog eens zo iets voordoet, dan moeten we het dagelijks bestuur gewoon in haar rol houden, net zoals je dat doet bij een bedrijf waar je een Raad van Commissarissen en een directie hebt. Daar moet je als commissaris niet op de stoel gaan zitten van de directie. Dus in volgende processen zullen wij de aanbeveling die omkaderd is, ook zo opvolgen, als toehoorder aanwezig zijn en het betreffende dagelijks bestuurslid in zijn rol laten.

Mevrouw Van den Berg: Voorzitter, mag ik een vraag stellen? Als je wordt uitgenodigd door een van de belanghebbenden met het oog op de volksvertegenwoordigende rol, gaat u dan niet op bezoek?

De heer Sneepe: Ik ben in mijn vorige rol als commissaris ook regelmatig benaderd door mensen, dat doen ze ook graag. Dan verwijs ik gewoon door naar de directie, naar de organisatie.

Mevrouw Van den Berg: U bent volksvertegenwoordiger voor een partij.

Mevrouw Sneepe: Mevrouw Van den Berg, ik was nog niet klaar. Ik zei in analogie naar, dus je zou hier zoals het er in de aanbeveling staat, kunnen opvatten als om te zeggen, wij komen graag langs maar dan ben ik toehoorder en ik neem het dagelijks bestuurslid mee.

Mevrouw Govers: Voorzitter, ik had eigenlijk dezelfde vraag als mevrouw Van den Berg.

Mevrouw Jetten: Voorzitter. Het is altijd lastig als je een punt gaat bespreken waar je zelf niet bij geweest bent, maar ik voel toch de behoefte om even wat te zeggen. Ik vind inderdaad dat wij als algemeen bestuursleden een wat uitgebreidere taak hebben dan toehoorder, meneer Sneepe. Wij zijn meer dan alleen maar kijken of het goed gaat, maar ik vind wel de plek waar je de reactie uit, dat moet niet de plek zijn waar het gesprek plaatsvindt, maar dat moet in deze vergadering zijn, want daar hoort het thuis. Maar je mag je zeker wel vrij voelen om met mensen in gesprek te gaan, alleen je kunt niet toezeggen namens het algemeen bestuur of wie dan ook, want je bent als waterschap een en ondeelbaar, hoe wij ons ook vertegenwoordigen, dus je kunt dat niet doen. Ik schrok wel een beetje van de terminologie moet ik u eerlijk zeggen. Ik vind het jammer dat de motie naar de rondvraag gegaan is – nou is het eigenlijk geen motie meer – want ik vind dat echt wel een heel belangrijk punt. De manier waarop je je presenteert, dan schep je ook geen verwachtingen die er niet zijn. Ik vind dat wij daar veel meer in moeten gaan investeren. Wij moeten veel meer laten zien, wat is dit voor een organisatie, wij zijn een overheid. Veel mensen weten dat ze van een gemeenteraadslid geen toezeggingen hoeven te verwachten, waarom weten de mensen dat niet van een algemeen bestuurslid? Daar moeten wij zelf ook aan werken. Ik ben er van harte voor om dat te gaan doen en ik ben er ook van harte voor dat we daar veel meer tijd en energie in gaan stoppen, want dan hebben wij deze discussies hier niet meer en hoeven wij elkaar daar ook niet op aan te spreken. Tot slot, ik geloof niet dat wij de Raad van Commissarissen van het waterschap zijn. Wij zijn allemaal betrokken bestuurders en wij zijn allemaal echte bestuurders, ook de dagelijks bestuursleden want wij zijn een monistisch systeem, dus we hebben allemaal gelijke verantwoordelijkheden. Alleen degene die ze uitvoert, doet net iets andere taken, maar we hebben allemaal gelijke verantwoordelijkheden. Daar moeten wij ons allemaal gelijkelijk in laten zien en ook gelijkelijk verantwoording over afleggen. Maar meer openheid, transparantie en communicatie, daar zie ik echt de sleutel, meer nog dat wat hier verder wordt aangegeven.

De heer Maas: Voorzitter. Eerst even een kleine observatie. Hoeveel mensen zijn er vandaag? Een stuk of zeven misschien, ja vooral ambtenaren, denk ik want ik ken ze allemaal van gezicht. Zou er nog iemand uit Terheijden zijn die betrokken was bij deze hele zaak? Ja? Oké, heel goed, ik ben blij dat er in ieder geval iemand is want wij hebben nu eigenlijk een metadiscussie over onszelf. Kan ook leerzaam zijn hoor, maar goed. Ik wil er eigenlijk geen gewoonte van maken om naar de spreekstoel te lopen en ik beloof alvast dat ik het de volgende keer ook niet zal doen, maar in dit geval past het wel, want wij moeten als algemeen bestuur staan voor ons beleid. Wij hebben het vandaag over het omgevingsproces Terheijden, een proces waar de participatie niet best is verlopen, dat zien ook wij. Heel goed dus dat er is geëvalueerd en een goed leesbaar rapport, ook, ik vreesde alweer honderden pagina's woordenbrij. De conclusies van het rapport onderschrijven wij ook van harte, ondanks dat alles onvermijdelijk een gevoel geeft van 'mosterd na de maaltijd'. Onderaan de streep gaat het in zo'n omgevingsproces – het is al een paar keer gezegd – om

duidelijke communicatie en ik weet, het is een open deur vandaag ook dat er een motie ligt die inmiddels is gepromoveerd tot een soort e-motie, zeg ik dan maar. Duidelijke communicatie begint met het kiezen van de juiste woorden en het fascineert mij altijd enorm dat er in het waterschap heel vaak over voorkeursalternatief wordt gesproken, zelfs nog op het moment dat de keuze al is gemaakt. Voorkeur suggereert dat de beslissing slechts een kwestie van smaak is en alternatief zet de deuren wagenwijd open naar alternatieven, maar daarover later meer. Als je de vrouw van je dromen hebt gevonden en op een romantisch dinertje haal je de ring tevoorschijn en je zegt, je bent mijn voorkeursalternatief, dan zegt ze echt geen ja. Dan zegt ze, zijn er nog anderen dan? Laat je telefoon zien! Daar gaat je duurzame relatie, zoals Twynstra Gudde ook aangaf. Nee, het voorkeursalternatief dat hier bedoeld wordt, betekent in de praktijk dat de beslissing al genomen is, al heeft plaatsgevonden. Een waarin de Partij voor de Dieren zich in dit geval kon vinden, maar waarin de onderhandelingsruimte voor de belanghebbenden van Terheijden erg klein bleek. Er was geen ruimte meer voor alternatieven, hooguit voor wat kleine aanpassingen. En dat is in de formulering van het besluit maar matig verwoord. De les: communiceer duidelijk en eerlijk, helemaal over cruciale leggerwijzigingen en praat de belanghebbenden tijdens het omgevingsproces niet naar de mond, om ze te sussen met halve toezeggingen. Dan krijg je later de deur in je gezicht, open die deuren straks nog. Aan de onduidelijke situatie in Terheijden hebben wij uiteindelijk vooral zelf schuld. Je kunt als waterschap de regel hebben om geen vee op keringen te laten grazen, maar als je die regel nooit handhaaft, tja, dan houd je jezelf en alle belanghebbenden voor de gek. Wanneer je de dijk vervolgens niet eens meerekent voor de nadeelcompensatie, schiet je jezelf in de voet. Als ik een van de betrokken boeren was, zou ik er niet over peinen die dijk ooit nog te beheren. Goed, nu overheidsbeleid. Of het nu de aanpak van regionale keringen is of iets totaal anders, het begint met de mogelijkheid tot openbare discussie. Al het beleid dat wij op poten zetten, verdient het om aangevochten te mogen worden. Het zou wat ons betreft veel beter zijn geweest wanneer de belanghebbenden uit Terheijden luid en duidelijk erop waren gewezen dat zij konden inspreken tijdens algemeen bestuursvergaderingen in 2019, toen de eerste fase van het proces werd afgerond. We moeten zulke discussies met elkaar voeren en wel op de plek waar ze gehouden behoren te worden, hier op Bouvigne bevindt zich het openbare theater van de West-Brabantse waterschapspolitiek, hier staan wij voor ons beleid, hier kan iedere ingezetene meediscussiëren, hier kan eventueel iedere ingezetene in verkozene worden. Politiek: schep duidelijkheid voor de burgers door de besluitvorming in alle openbaarheid te laten plaatsvinden. Besluiten worden genomen namens en samen met de burgers en ze verdienen het niet achter het theaterdoek te verdwijnen, onzichtbaar gemaakt te worden. Gelukkig hebben wij als waterschap die mogelijkheid, want wij zijn politiek en geen technische commissie van de provincie of zo. Benutten doen wij die kans nog niet voldoende. Het waterschap is nog best een gesloten bastion. Zelfs onze deuren, zelfs die naar de wc, zijn vaak letterlijk dicht. Wij denken dat geslaagde participatie aan de basis begint, net zoals een bloem uit een wortel groeit of uit een BBB-emmer. De basis van inspraak ligt hier op Bouvigne, hier kunnen wij reflecteren en filosoferen op hoofdlijnen, zodat de casus van regionale keringen overstegen kan worden en in dienst van het algemeen nut verbeteringen kunnen aanbrengen. Het begin van een nieuwe bestuursperiode van ons algemeen bestuur is een goed moment om samen 'marks' uit te zetten over wat wij graag anders willen. Een meer open waterschap is een noodzakelijke stap en dat kan de kwaliteit van omgevingsprocessen zoals die in Terheijden, uiteindelijk enkel versterken, want wanneer onze besluitvormende algemeen bestuursvergaderingen meer bezoekers trekken, meer dan zeven of acht, volgen er vanzelf meer sprekers en niet alleen van de ZLTO, vergroten we de betrokkenheid van burgers en creëren wij onderling vertrouwen van en met die burger, want wat je niet kent en wat je niet ziet, dat vertrouwt je niet.

De heer Slenders: Voorzitter, kan ik meteen op de motie reageren? Oh, dan was ik even in de war, dat kan. Ik heb eigenlijk soortgelijke vragen als die al de revue zijn gepasseerd, over de rol van het algemeen bestuur. Mijn vraag was, wat is nou de gewenste rol van het algemeen bestuur in dergelijke discussies? Ik denk dat misschien als man en paard genoemd zouden zijn, we meer duidelijkheid zouden hebben gekregen over wat er nou misgegaan is met een of meer leden van het algemeen bestuur. Misschien zijn er geen verwachtingen geschapen, maar gewoon beloftes gedaan. Dat zou kunnen, dat lees ik in de stukken inderdaad niet. Maar wordt er aan mijn eigen positie of de positie van ons allemaal, zeker na het proces van De Mos, wat wij als politiek kunnen, mogen en moeten misschien zelfs, wat is nou de gewenste of gedroomde rol gezien vanuit het dagelijks bestuur in dit geval.

De heer Kavelaars: Voorzitter, wij hebben het rapport Omgevingsproces versterking regionale keringen besproken. Wij vinden het een leerzaam rapport. De aanbevelingen in het rapport nemen wij ter harte, vooral de opmerking om als algemeen bestuur hoor en wederhoor toe te passen. Wij betreuren dat door inmenging van het algemeen bestuur in het proces om de zaak vlot te trekken, het proces juist stroever is gaan lopen. Wij merken echter wel op dat het proces al in een behoorlijke impasse zat toen het algemeen bestuur daarbij betrokken werd. Wij stellen dan ook voor om de aanbevelingen van het rapport op te nemen in onze participatieprotocollen. Wij gaan er vanuit dat de aanbevelingen in het rapport ook ter harte worden

genomen door de portefeuillehouder en de organisatie. We zullen echter nooit weten hoe het zou zijn gelopen als het algemeen bestuur zich niet met deze casus had bemoeid.

Mevrouw Franssen: Voorzitter. Een rapport waar uzelf om gevraagd heeft. Daar geeft u vanavond goede aanvullingen op in de zin van, hoe gaan wij in de toekomst om met dit soort projecten en hoe gaan wij onze participatie organiseren. Wij hebben nu teruggekeken, er zijn in het rapport veel aanbevelingen gedaan, waardoor wij de positie van het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur en ook de stakeholders op een goede manier zouden moeten regelen voordat wij beginnen aan een project. U wordt ook op uw wenken bediend, op het moment dat dit soort projecten onder de Omgevingswet gaan vallen, dan gaat u echt van tevoren de hele participatie regelen. Ik ben zelf ook van mening dat dat gewoon veel beter kan. De communicatie waar een aantal mensen iets over gezegd heeft, die had ook veel beter gekund. Ik geef toe dat ik daar zelf ook debet aan ben geweest en mij misschien heb laten beïnvloeden door het delicate proces dat wij in dat proces hebben gehad. Er werd namelijk onderhandeld, dat is natuurlijk iets wat je niet zo maar met iedereen kunt gaan delen en dan krijg je een wat ingewikkelde situatie, dat geef ik onmiddellijk toe. Daar zullen wij ook naar moeten kijken. Ik wil even op het voorkeursalternatief ingaan, meneer Maas. Als het voorkeursalternatief is vastgesteld, dan zijn er geen alternatieven meer. Het is een kwestie van definitie, dat ben ik met u eens. Misschien moeten wij daar een ander woord voor bedenken, maar dat laat ik graag aan uw inventiviteit en creativiteit over. Door op deze manier toch kritisch te kijken naar onze eigen organisatie, hebben wij weer een stapje gezet in de richting van een nog betere participatie. Het zal niet altijd 100% gaan, het gaat altijd wel ergens een keer mis. Als mensen niet altijd hun zin krijgen – dat staat ook in het rapport – dan vinden ze ook dat ze niet gehoord of slecht behandeld zijn, dat kan ook nog. Ik wil even inzoomen op de rol van het algemeen bestuur. U bent volksvertegenwoordiger dat klopt, maar ook die rol is in zo'n proces ingewikkeld en daar moeten wij van tevoren afspraken over maken. Het dagelijks bestuurslid heeft een bepaalde rol, maar ook het algemeen bestuurslid moet zijn of haar rol kunnen spelen. Dat moeten wij helemaal aan het begin van het proces veel beter vormgeven. Dat kan ook, als je alle rapporten die inmiddels verschenen zijn waaronder dit rapport maar ook bijvoorbeeld het rekenkamerrapport, waar ook heel veel behartenswaardige zaken in staan, daar gaan wij echt mee aan de slag. Dan zeg ik niet dat je meteen een perfect participatietraject krijgt, maar dat wij het in ieder geval beter gaan doen. Ik wil ook nog even iets zeggen over de opmerking van meneer Maas over vee op de keringen. Wij hebben ons achteraf gerealiseerd dat dat samen laten vallen, het heel erg ingewikkeld heeft gemaakt.

Mevrouw Jetten: Mag ik interromperen? Voordat mevrouw Franssen, zij houdt een heel boeiend betoog, maar u bent nu voorbij het punt waar ik een vraag over wilde stellen, dus ik dacht, ik ga het toch gewoon proberen, excuses voor de onderbreking. Het ging over de rol van het algemeen bestuur. U zei, u bent volksvertegenwoordiger, jazer, maar wij zijn ook bestuurder. Ik zou graag ook uw mening daarover willen horen want dat is iets anders dan alleen volksvertegenwoordiger. Je bent ook bestuurder voor iedereen, als we hier zitten zijn wij voor iedereen bestuurder. Hoe ziet u dat, mag ik dat aan u vragen?

Mevrouw Franssen: Dat mag u aan mij vragen. Dat is een ingewikkelde, want als jij als volksvertegenwoordiger optreedt richting mensen in het gebied, dan heb je een andere rol als bestuurder, want je zult af en toe ook zaken moeten afspreken met elkaar binnen dit bestuur, die misschien contrair staan op hetgeen je eigenlijk als volksvertegenwoordiger bedoelt of zou willen. Kortom, ook daar zitten heel veel evenwichtsoefeningen in, net zo goed als een dagelijks bestuurslid dat heeft. Het is ook echt heel belangrijk dat wij daar van tevoren een beeld hebben van wat gaan wij tegenkomen, hoe kunnen wij dat het beste organiseren. Houd mij ten goede, het zal best nog weleens een keer verkeerd gaan, dus ik wens u heel veel wijsheid om dat in de volgende projecten gewoon vorm te geven. Het is geen sinecure om het op een goede manier te doen. Daar helpen heel goed communiceren en transparantie enorm bij, dat ben ik helemaal met iedereen eens. Dat hebben wij zeker geprobeerd, maar er zijn verbeteringen mogelijk, absoluut. Dat zal ik niet ontkennen in dit geval.

De voorzitter: Het was een mededeling die wij in een termijn behandelen, tenzij er nog een andere kwestie is, nee.

Besloten: Het algemeen bestuur neemt de mededeling voor kennisgeving aan.

2.b. Hamerstukken

De voorzitter: Er zijn geen hamerstukken.

2.b.1. Notulen en besluitenlijst 18 april 2023

De voorzitter: In de notulen van 18 april 2023 staat een omissie, de heer Schots was niet bij de vergadering. Dat zal alsnog in de notulen worden opgenomen.

Mevrouw Van den Berg: Er staat ook nog een kleine omissie in geel in, van de heer Ten Cate, die is niet ingevuld maar ik kan het woord niet thuisbrengen.

De heer Knook: Dat woord 'Rijksvaan' moet zijn de Rijk Zwaan.

Besloten: Het algemeen bestuur keurt de notulen en besluitenlijst van 18 april 2023 goed.

3. INFORMATIEVOORZIENING DAGELIJKS BESTUUR

De voorzitter: Er is geen informatievoorziening door het dagelijks bestuur.

4. DEBAT

De voorzitter: Er is geen debat.

5. RONDVRAAG

De voorzitter: Ik kijk nu naar de heren Maas en Slenders.

De heer Maas: Voorzitter. Ik had ook iets voor de reguliere rondvraag, maar goed, ik zal maar met de Open Deuren beginnen. Ik kan de motie voor gaan dragen, maar dat heeft niet zoveel zin, om hem puur als motie voor te dragen. Er zijn natuurlijk wel dingen die aan het dagelijks bestuur worden verzocht. Wij vragen of de deuren beneden automatisch open kunnen en de deur naar de toiletten hierboven, kan die ook automatisch open, want volgens mij stond er net alweer iemand voor een gesloten deur. Ook bij vergaderingen, misschien eens een banner of vlag buiten ophangen dat men weet, oh, hier is de vergadering gaande, er is iets, wij moeten erbij zijn. Het liefst ook de bezoeker gastvrij ontvangen. Het is nu wel voorgekomen dat je iemand uit het algemeen bestuur moet bellen om binnengelaten te worden. Het zou best mooi zijn als iemand wordt ingehuurd die zegt, hé, je moet hierboven zijn. Als laatste is het lastigste verzoek, er eens over na te gaan denken, hoe kunnen wij uitstralen, dit is een interessant gremium, hier moet de gewone burger van weten, hier gebeurt iets wat interessant is voor iedereen, dus meer social media, meer kranten, misschien eens een klas uit het onderwijs uitnodigen en ik durfde zelfs te suggereren, een samenvatting op YouTube maar dan krijg je natuurlijk discussie van, wie moet er dan in? Maar goed, het is maar een voorzetje, zo was het ook bedoeld en ik hoop dat de boodschap ook zonder motie is overgekomen.

De voorzitter: Meteen daarop reagerend, ik heb eerder een formeel punt gemaakt van de orde, maar u heeft wel een punt dat het belangrijk is dat je hier niet voor een gesloten deur staat. Wij hebben er intern over gesproken en wij zullen op korte termijn, vanaf de komende keer is de buitendeur altijd open, u kunt dus altijd naar binnen, dus je hoeft hier niet iemand te kennen om naar binnen te komen. Het tweede is dat wij dit deel van het gebouw toegankelijk maken. Tot nu toe kun je door het hele gebouw lopen, dus wij moeten een technische voorziening doen. Ik heb mij laten vertellen dat op 15 juni, dat is eigenlijk al heel snel, in dit deel op deze verdieping kunt u overal terecht zonder pasje. Het derde punt is, na kantoortijd hebben wij beveiliging ingehuurd. Ik vind het wel belangrijk, hoe kom je ergens binnen, het is je visitekaartje en een warm welkom of een beveiliging is toch een verschil. Ik heb meteen van onze mensen gehoord dat zij dat een belangrijk punt vinden, dus wij gaan in gesprek, als u dan meteen zegt, er moet ook nog iemand komen, daar zit weer een kostenaspect in. Ik heb er vertrouwen in dat onze mensen het daarover gaan hebben. Iedereen die komt voor een openbare vergadering van het waterschap, krijgt hier een warm welkom, die wordt zo ontvangen. Als ik het zo mag zeggen, als je in Den Haag bij een ministerie komt, dan kom je altijd in een toren en dan ontmoet je alleen de beveiliging en hier word je doordeweeks keurig te woord gestaan als je hier binnenkomt en dat moeten wij ook buiten kantoortijden zo gaan doen. Het is het visitekaartje van Brabantse Delta. Het laatste punt van de motie over communicatie en het hier aanwezig zijn, ik vind dat echt een groot punt voor het nieuwe bestuursakkoord. Wij kunnen natuurlijk zeggen, hier zijn vanavond zeven mensen en straks zijn het er veertien, het is veel fundamenteeler van, wat voor waterschap wil je gaan zijn, ben je een uitvoeringsfabriek of ben je maatschappelijk partner. Ik heb mij laten vertellen dat heel lang geleden, kon je hier in het bestuur ja of ja zeggen, maar als je de dialoog wilt stimuleren zoals bij participatie, dat is een groot gesprek en dat grotere gesprek is onderdeel van hoe je het waterschap ziet en hoe je je wilt positioneren. Leg je ook in de communicatie de aandacht op de uitvoering of op het partnerschap? Het woord voorkeursvariant zet mij vanavond wel aan het denken, zeg ik even, wij moeten ook in onze woordkeuze nadenken want daarbij hoort ook een verwachtingenmanagement dat je wilt waarmaken. Het is allemaal onderdeel van naar ik hoop een breed ambitieus bestuursakkoord dat de hele rol

van het waterschap in West-Brabant doordenkt. Als je dat goed doordenkt, dan kun je de relevantie van deze vergaderingen neerzetten. Als je hier alleen maar komt voor formaliteiten, dan denk ik, blijf thuis en kijk naar de streaming, maar het is veel mooier dat je ook de inspraak levendiger maakt en daar horen ook andere bijeenkomsten bij dan alleen maar, ja, de formele vergaderingen. We gaan zo meteen in de werkconferentie spreken over de commissies. Als je van een commissie een wervende expeditie maakt, dan doe je in de commissie misschien iets anders dan wat je in het algemeen bestuur doet, het moet ook geen dubbeling zijn. Er ligt een hoop op tafel om in de nieuwe bestuursperiode met naar ik hoop een ambitieus algemeen bestuur en dagelijks bestuur te gaan oppakken. Mag ik het hier even bij laten?

Mevrouw De Regt: Voorzitter. Wij willen een suggestie meegeven. In de motie staat iets over bezoekers gastvrij ontvangen, maar je zou ook kunnen denken dat de fracties en partijen zelf met twee fracties aan de deur staan om ze welkom te heten, dan hoeven wij ook geen kosten te maken.

De voorzitter: Nee, maar ik ben gevoelig voor het kostenaspect, daarom denk ik, een beveiliging en daarnaast nog een gastvrouw, dat is twee keer een rekening. Mogen we dat even verbreden? Als we hier vanavond banniers buiten zetten, dan denk ik ook van ja, dat is denk ik niet bedoeld. Bedoeld is om na te denken hoe je wervende vergaderingen kunt hebben en daar hebben de fracties ook een rol bij, dat ben ik met u eens. Wij komen er wat mij betreft in het tweede semester misschien in de commissie Bestuur en Communicatie wat breder op terug en dan nemen wij de ideeën allemaal mee.

De heer Maas: Wij lazen in de nieuwsbrief Waterketen tot onze tevredenheid dat er vleermuizenkasten zijn geplaatst bij de werkzaamheden in Hoeven. Ik heb een licht gevleugeld idee dat ik nog mee wilde geven, van als er nou weer iets vergelijkbaars gebeurt – want voor nu zal het hier te laat zijn – stop in die vier kasten een cameraatje en schrijft een wedstrijd uit voor wie als eerste een vleermuis spot en waar. Als prijs dacht ik dan aan de dvd van Brabantse Wal, de film die wij twee weken geleden hebben gezien.

De voorzitter: Leuke suggestie, dat zal ik onder de aandacht brengen van de heer Ten Cate die voor de biodiversiteit is, maar die is er vanavond niet. Wij gaan het bij hem onder de aandacht brengen, want het was een mooie film.

De heer Slenders: Voorzitter. Ik heb een vraag voor meneer Schots die als het goed is, vanmorgen al vroeg uit de veren was om over het belastingstelsel te spreken bij de Unie van Waterschappen, ten minste digitaal. Zijn er nog ontwikkelingen die voor ons op dat gebied van belang zijn?

De heer Schots: Voorzitter. Het voorstel voor de aanpassing van het belastingstelsel is al heel lang geleden eind 2020 door de gezamenlijke waterschappen geaccordeerd. Dat weten degenen die toen al in dit bestuur zaten. Op dat moment is het Haagse politieke traject in werking getreden om dit door de diverse gremia in Den Haag te krijgen. Dat heeft heel wat voeten in aarde gehad, uiteindelijk is het zo ver gekomen dat de minister een voorstel richting de Raad van State gedaan heeft. Dat voorstel hebben wij inmiddels via de Unie van Waterschappen gezien en daarin wordt op vier punten afgeweken van datgene wat wij als waterschappen in ons voorstel hadden meegenomen. Vanmorgen hebben wij met elkaar gesproken over hoe de reactie op die vier punten moet zijn in de richting van het ministerie en dat wordt nu verder opgepakt door de Unie van Waterschappen. Het voorstel ligt nu voor advies bij de Raad van State en dat komt daarna weer terug naar de Kamers. Dan zullen die punten ook weer ingebracht worden en dan zal de Unie weer een terugkoppeling in de commissie geven, waar ik vanmorgen ook bij geweest ben en dan zal het definitieve besluitvormingstraject plaatsvinden.

De heer Kavelaars: Voorzitter, ik wil een reactie geven op de brieven die de BBB gestuurd heeft en waarop het dagelijks bestuur weer een reactie gegeven heeft, het GLB en wat eventueel de mogelijkheden zijn om landschapselementen van het waterschap in te tekenen door agrariërs. Ik heb die brieven gelezen en ik wil er toch een reactie op geven. Het zou eigenlijk iets moois zijn als het waterschap die landschapselementen wel zou toestaan, dat de agrariërs die kunnen gebruiken omdat wij dan echt serieus veel beter met de eco-regelingen zouden kunnen meedoen. Dat zou voor de biodiversiteit een echte plus zijn. Ik wil dat even meegeven.

De heer Van der Kallen: Ik neem dit voor kennisgeving aan. Het is een oproep die ik begrijp, want als je zou kunnen meewerken, je inderdaad meer medewerking zou kunnen genereren voor landschapselementen voor de bufferzones, et cetera. Tegelijkertijd laat de brief die wij aan BBB hebben gestuurd, ook helder blijken wat onze beperkingen zijn. Wij zijn van mening dat wij op dit moment niet kunnen voldoen aan de voorwaarden in de regelgeving. Wij bieden in het antwoord de mogelijkheid om daar in 2024 wel aan te kunnen voldoen. Scheldestromen heeft klaarblijkelijk een andere interpretatie, zowel het advies van de Unie als van het Ministerie LNV is wat ons betreft helder. De voorwaarden moeten duidelijk zijn, er moeten elementen in

zitten zoals ook in de brief vermeld en het vergt een schriftelijke borging onder welke voorwaarden wij onze eigendommen voor een deel ter beschikking stellen. Dat hebben wij getracht te verwoorden en het is nu aan zowel de agrariërs als het waterschap om eraan te werken dat wij in 2024 wel aan de voorwaarden kunnen voldoen. Wij hebben dan ook boven tafel hoe het is verlopen bij Scheldestromen, is er wel of niet gehandhaafd? Wat waren de argumenten? Zoals het er nu uitziet, is Scheldestromen het enige waterschap dat de route kiest de zij kiest. De adviezen van zowel LNV als de Unie zijn van een aard dat wij zeggen van, wij kunnen onder die voorwaarden niet meewerken, want wij willen ons houden aan de regelgeving.

Mevrouw Govers: Voorzitter. Krijg ik nu dus een toezegging van de heer Van der Kallen dat ons waterschap alles voorbereidt zodat eind dit jaar alles op de rails staat zodat onze ingelanden daar volgend jaar een beroep op kunnen doen?

De heer Van der Kallen: Het is wel zo dat als agrariërs willen meedoen, het aan hen is om het samen met het waterschap zodanig te regelen en op papier te zetten dat het helder is. Om een voorbeeld te noemen. Je hebt een sloot, daar liggen twee agrariërs aan die mee willen doen. Wie krijgt de sloot, wie krijgt de oever, gaat het doormidden? Dat zullen we echt op papier moeten zetten, want als twee agrariërs op eigen initiatief als het ware in hun traject van aanvraag van de subsidiestroom meenemen en het blijkt juridisch niet te kloppen, dan hebben wij een probleem. Wij willen heel graag aan alle voorwaarden voldoen. Van de agrariërs mogen wij verwachten dat zij aankloppen en zeggen, ik zou graag mee willen doen, kunnen we eens even vastleggen hoe wij dat gaan regelen? Dan denk ik dat het waterschap de capaciteit moet vrijmaken, want het gaat geld kosten, want het kost capaciteit om dingen goed te regelen, en dat wij het gaan regelen. Dat moet het uitgangspunt zijn, maar het is van twee kanten. Het is niet alleen het waterschap, samen met de agrariër moeten wij dat vastleggen.

Mevrouw Jetten: Voorzitter, mij puzzelt nu wel iets, gaan wij hier nu toezeggingen doen in de rondvraag over een onderwerp dat wij niet goed kennen, althans ik niet. Ik vind dat wat lastig.

De voorzitter: Bij de rondvraag kan alles gevraagd worden en op dit moment gaan wij geen zaken meer vastleggen dan wat wij hier bespreken.

De heer Van der Kallen: De toezegging zit in de stukken en die zijn op iBabs te vinden.

De voorzitter: Gisteren zijn de vragen van BBB beantwoord en die antwoorden zijn voor het dagelijks bestuur leidend. Daar kunt u of de BBB op terugkomen in deze vergadering. Die zijn gisteren pas uitgebracht.

De heer Hendrickx: Voorzitter, zoals u weet, ben ik nieuw hier. Ik ben niet alleen nieuw in dit bestuur, maar sowieso in het hele openbare bestuur. Ik heb voor mezelf de behoefte om te kijken, wat zijn nou precies de vergaderprocedures die hier gelden. In het introductietraject hebben wij een aantal zaken gehad en die zijn natuurlijk technisch, inhoudelijk. Wij hebben in Bosschenhoofd gezeten, waar wij procedureel hebben gesproken en ook qua kennismaking bij elkaar hebben gezeten. Ik heb voor mezelf de behoefte om eens te kijken, hoe zit het vergader technisch en vergader procedureel. Is daar een inwerktraject voor? Hoe zit het met vergader ethiek en dat soort zaken? Is daar iets voor geregeld?

De voorzitter: Alles wat u noemt moet aan de orde komen, maar het gaat even op welk moment. U bent natuurlijk meteen na 15 maart algemeen bestuurslid, voor sommigen is het even zoeken. Alle praktische vragen moet u aan de bestuursadviseurs of aan mij kunnen stellen. Die service staat voorop. Wij kijken even hoe de onderdelen die u noemt, op welk moment in het inwerkprogramma naar voren komen, denk ook aan de relatie dagelijks bestuur/ algemeen bestuur, verantwoordelijkheden, meestemmen, over welke zaken mag je niet meestemmen, dat soort juridische punten die er allemaal zijn. Die zijn allemaal wel geregeld, maar ik kan mij voorstellen dat voor iemand die helemaal nieuw is, er extra aandacht voor moet zijn. We kijken even waar uw specifieke vragen liggen, dat ze ook in de tijd op een prettig moment bij u komen. Daarvoor zullen we contact leggen. Wij komen hierop terug.

De heer Hendrickx: Ik heb nog een toevoeging. Er is ook een toezegging gedaan om een training voor iBabs aan te bieden.

De voorzitter: Wij zullen een mededeling sturen over wat er tussen nu en de zomervakantie, want u wilt nu meteen aan het werk, op welke momenten wij wat kunnen bieden. Iemand die al jaren werkt met iBabs, heeft minder behoefte aan uitleg, maar u heeft daar specifieke behoefte aan. Ik zag al meer van dit soort signalen. Ik stel voor dat wij een mail sturen wat wij op welke momenten in praktische zin voor u kunnen betekenen, want het gaat allemaal over praktische zaken en over wat juist langskwam, gedragscodes voor stemmen, wanneer je belanghebbende zou zijn, die moeten precies helder worden.

6. SLUITING

De voorzitter: Ik dank u allen voor uw bijdragen en sluit de vergadering om 20.30 uur.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van het algemeen bestuur op 24 mei 2023.

De dijkgraaf

De secretaris-directeur

drs. C.J.G.M. de Vet

dr. A.F.M. Meuleman